

Мова моя солов'їна

Мій край чудовий – Україна!
Тут народились ти і я.
Тут над ставком верба й калина,
Чарівна пісня солов'я.

І найдорожча рідна мова –
Джерельцем радісно дзвенить.
І мила пісня колискова,
Чумацький шлях кудись зорить.

Усе найкраще і єдине,
І радощі усі, й жалі...
Мій рідний краю, Україно!
Найкраще місце на землі!

Пісня «Виростала я на Україні»

Виростала я на Україні,
Виростала, де грона калини
Щовесни під вікном розквітали,
Білим цвітом мене забавляли.
Тут волошки в волосся вплітала,
Тут матусю сльозами прохала,
Щоб сорочку мені вишивала,
Тут я вперше в житті покохала!

Приспів:

Це моя земля! Це моя країна!
Тут моя сім'я! Тут моя родина!
Це ліси, поля, гори й полонини,
Рідна ти моя Україна! (весь куплет – 2)

В нас колосяться жито, пшениця,
І тече тут джерельна водиця,
В нас найкращі у світі дівчата,
Люди щирі, душею багаті.
Приїжджайте до нас в Україну,
Тут завжди зустрічають гостинно,
Пісня лине від хати до хати,
Бо у нас люди вміють співати!

Приспів (2)

В кожній країні є мова своя.
Кожна людина свою мову знає.
Любить безмежно її й поважає.

Рідна одним мова східна – японська,
Іншим найкраща – китайська, естонська.
Мова у світі панує англійська,
Нам найрідніша своя, українська.

Доброго дня вам, шановні гості! Вітаємо вас на святі рідної мови! Завтра – День української писемності та мови. Свято відзначається щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця. Це одне з наймолодших державних свят. Його запроваджено 1997 року за ініціативою Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Кожна епоха дарує людству нові винаходи і відкриття. Але найбільшим винаходом людства було письмо. Писемні знаки дали можливість людям зберегти істинні знання. Рідна мова – це мова, яка першою засвоюється дитиною і залишається зрозумілою на все життя. Рідною прийнято вважати мову нації, мову предків, яка пов'язує людину з її народом, з попередніми поколіннями, їхніми духовними надбаннями.

Тож починаєм наше свято.
У рідній мові слів багато,
Вона чарівна, пелюсткова
І мелодійна, й пречудова.

І рідну мову треба знати,
Вона ж для нас як рідна мати.
Вивчаймо ж мову з юних літ,
Щоб українцями йти в світ.

Мова – це історія народу.
В ній відбито все його життя:
нашій склад і звичаї, і побут
з давнини й до нашого буття.

Довго ти пригнічувалась, мово,
Промайнув тернистий довгий шлях,
доки стала мовою народів,
що звучить з любов'ю на вустах.

Мово моя рідна материнська!
ти співуча, ніжна і близька.
Хай же дух незгасний український
у житті нас завжди зігрива.

Яка ж багата рідна мова!
Увесь чарівний світ у ній!
Вона барвиста і чудова
І кривдити її не смій!

Вона про все тобі розкаже,
Чарівних слів тебе навчить,

Усе розкриє і покаже,
Як правильно у світі жить.

В ній стільки слів, що й не збагнути!
І приказок, і порівнянь.
А мову знаючи, здобути
Ти можеш просто безліч знань!

Тож мову вчи і прислухайся
До того, як вона звучить.
І розмовляти так старайся,
Щоб всім її хотілось вчить!

Вона ж у нас така багата,
Така чарівна, як весна!
І нею можна все сказати.
І найрідніша нам вона!

Мова – краса спілкування,
Мова – як сонце ясне,
Мова – то предків надбання,
Мова – багатство моє.

Мова – то чиста криниця,
Де б'є, мов сльоза, джерело,
Мова – це наша світлиця,
Вона як добірне зерно.

Мова – державна перлина,
Нею завжди дорожить:
Без мови немає країни –
Мову, як матір, любіть!

Пісня «Українська мова»

Українська мова,
Мова барвінкова,
В лузі запашнім квітка польова.
Поруч ти зі мною,
Чаруєш красою,
У серцях гарячих ти жива.

Мово пустотлива,
Дзвінка і грайлива,
Мелодійна, легка, сонячна й проста.
Веселково-ніжна,
І морозно-сніжна –
Ти лікуєш серце і уста.

Приспів:

Мово лебедина,
Ти одна-єдина,
Ти як соловейка пісня у гаю.
Мово калинова,
Дивна, загадкова,
Рідну свою мову я люблю.

Українська мова
Лагідна, святкова,
Й будеш ти з народом завжди навіки!
Тож шануймо мову,
Бережімо мову,
Що дали навіки нам батьки!
Приспів.

(Звук вітру. Залишається 2 дітей. На сцені з'являється хатина, дерева, діти-квіти і бур'яни, які їх оповили листям, козак-наголос.)

Учень 1: Оце так вітер! Ой, а де ми опинились?

Наголос: Ви у казковій Країні мов. Я – пан Наголос, все про всіх знаю.

Учень 1-2: Добридень, пане!

Учень 2: А чия це хатинка? Така гарна, біла, а квітник занедбаний...

Наголос: Це будинок Української Мови. Саме зараз вона гостює у своїх сестер – Білоруської та Російської Мов. А квітник – незвичайний. Квіти – це слова. Коли квітка розцвітає – з'являється нове слово, а коли квітка в'яне – слово забувають. Бабуся тоді дуже сумує. Він квітне у будь-яку пору року, за будь-якої погоди.

Мова пильно доглядає квіти,
Але частенько наші діти
Не вміють чисто говорити.
Вживають суржик-слова,
І слів тих повна голова.
Вони вставляють їх в розмову,
Свою засмічуючи мову.
Тоді у квітнику господарюють –
бур'яни – слуги пані Помилки.

Учень 1: Пане Наголосу, проведіть нас, будь ласка, до бабусі Мови! Ми спробуємо допомогти перемогти бур'яни.

Учень 2: Авжеж! Здається, не випадково ми потрапили сюди напередодні свята, адже вивчаємо старанно мову у школі і намагаємось правильно говорити.

Наголос: Гарзд. Але іти вже нікуди не треба – ось і господиня.

(Заходить мова з повним кошиком квітів)

Мова: Доброго дня, діти! Знову мій квітних у бур'янах... Я лиш на декілька годин пішла провідати сестриць.

Учень 1: Не засмучуйтесь, бабусю, ми допоможемо! Де у вас лопати?

Мова: Лопатою тут не допоможеш. Потрібні знання! виправте помилки, від яких проросли бур'яни. Як правильно сказати: Більшу половину яблука я віддала братові.

Учень 2: Більше, ніж половину яблука, я віддала братові.

Мова: Ми зрозуміли друг друга.

Учень 1: Ми зрозуміли один одного.

Мова: Дитяча площадка.

Учень 2: Дитячий майданчик.

Мова: Нашій вчительці подарували самі кращі квіти.

Учень 1: Нашій вчительці подарували найкращі квіти.

(Бур'яни зникають після кожного правильно сказаного речення, квіти підводяться – розквітають)

Мова: Дякую, любі! Одразу видно – ви старанно навчаєтесь і поважаєте своїх предків, які зберігали та накопичували віками багатство мови. А квіти за допомогу віддячать піснею.

(Діти з Наголосом сідають на лаву, слухають, Мова з квітами співають.)

Пісня «Рідна мова»

Ми з дитинства чуєм нашу мову,
Чуєм гарні пісні і вірші.
Нею розмовляє тато й мама,
Розмовляють бабці й дідусі.

Приспів:

Наша мова колискова,
Будеш жити ти завжди.
Рідна мова колискова,
Будеш жити ти завжди

Різні мови знаєм і вивчаєм,
Але наймиліша нам своя.
Наша мова лагідна, чудова
У словах Шевченка і Франка.

Приспів:

А коли дорослими ми станем,
В заповітах скажемо своїх,
Щоб плекали діти нашу мову,
Прославляли, берегли її.

Приспів:

Мова: Вже вечоріє. Ходімо до хати. Я пригощу вас чаєм, а вранці покажу дорогу додому і дам з собою букет найкращих квітів – слів до свята.

Наголос: Я теж піду додому. Щось стомився.

(Мова, Наголос, діти ідуть. Квіти лягають спати, звучить колискова. З'являється Помилка.)

Помилка: Знову викрутилась ця Мова. Звідки взяли ці розумні діти? Я ночей недосипаю, підмовляю учнів робити помилки у диктантах і творах.

Обожнюю двієчників і хуліганів, як мій секретар Петро – найгірший двієчник Всесвіту.

Я всіх таких, як він, ловлю,
Захоплюю, душу, давлю,
Щоб слово рідне забували,
Щоб мови рідної не знали.
Хай краще в світ ідуть німі,
Раз захотіли так самі.

(Визирає Наголос з-за куліс, спостерігає за діями Помилки. Помилка посипає квіти чарівним порошком, квітка прокидається і зникає. Не може розбудити лиш найменшу квітку, помічає, що за нею дивляться і тікає.

Ранок. Спів пташок. Виходять Мова, діти.)

Мова: У моєму квітнику жодної квітки!

Сідає на лаву, затуляє лице руками.

Учень 1: Як же людині без казки і слова,
Без задушевної пісні й розмови?
Думаю я, що таке неможливо.
Мова людини – це щастя, це – диво!

(Вибігає Наголос)

Наголос: Правильно думаєш. Мова – це диво.
З нею людина розумна й щаслива.
Знаючи мову, спілкуються люди,
Мова загине – й людини не буде.

Учень 2: Як же без мови? Не уявляю!
Я щохвилини про щось та й питаю.
А коли мови не будемо знати,
Як же ми зможемо світ пізнавати?

Мова: Що ж робити? Де шукати моїх діток?

Наголос: Бабусю, Мово! Мене, як завжди, мучило безсоння. Вирішив я в саду погуляти. Раптом бачу: жінка іде. Подумав, що то Ваша сестра Російська або Білоруська мова. Але вона проминула хату і пішла у квітник. Посипала квіти якимось зіллям, а ті зникали. То була пані Помилка! Вона помітила мене і втекла.

(Прокидається і позіхає квіточка, яка залишилась)

Мова:

Знову...*(зітхає)*. Але тепер немає слів. Хто тепер буде з нею боротися?

Сполучник: Як немає слів? А я? Я сполучник Але. Сон у мене міцний, тому, не почув нічого. Але зараз же готовий відправитись на порятунок родичів!

Наголос: От чудово! Мово, перетвори його на хлопчика і навчи його цим чарам, а я розкажу, як потрапити до палацу Помилки.

(Швидка українська мелодія. Квітка перетворюється на хлопчика, Наголос шепоче йому щось на вухо, Але киває, зникають декорації, ідуть діти, Мова, Наголос, потім Але. Виходять Помилка і Петро. Помилка свариться.)

Помилка: Не вистачає однієї квітки! Добре, якщо вона десь у землі зів'яла, а якщо ні? Тоді Українська Мова знайде її. О, вона знайде спосіб помститися. Лихо мені! Швидко відшукай квітку. Не знайдеш – посаджу тебе у темницю!
(*Виходить з-за куліс Але*)

Але: А нащо мене шукати? Я тут!

Помилка: В темницю його! Петре, тримай ключа!

Помилка іде, Петро бере Але, понуривши голову, веде до темниці.

Але: Як тебе звуть?

Петро: Петро. А ти хто?

Але: Я – Сполучник Але. Слухай, Петре, тобі не набридло чути, як Помилка тебе ображає?

Петро: Я вже пробував тікати. Вона мене спіймала і на місяць посадила у темницю. Я не можу звідси піти.

Але: Ні! Можеш! Відімкни двері в'язниці! Випусти слова! Я перетворю їх на хлопчиків і дівчат. Ні пані Помилка, ні її слуги не зможуть зупинити нас!

Петро: Ну добре, вмовив.

(Музика, з'являються декорації хата, лава, дерева. Квіти танцюють гопак. Виходять діти, Мова, Наголос, Петро.)

Мова: Любі мої, ви знову вдома! Все буде як і раніше! Дякую вам усім! Дарую вам, діти, найкращі квіти-слова! Пам'ятайте про них не тільки на свято, а й в будень!

(Музика. Усі учасники свята шикуються на сцені.)

Якщо з українською мовою
В тебе, друже, не все гаразд,
Не вважай її примусовою,
Полюби, як весною ряст.
Примусова тим, хто цурається,
А хто любить, той легко вчить:
Все, як пишеться, в ній вимовляється, –
Все, як пісня, у ній звучить.

І журлива вона, й піднесена,
тільки фальш для неї чужа.
В ній душа Шевченкова й Лесина,
І Франкова у ній душа.
Дорожи українською мовою,
Рідна мова – основа життя.
Хіба мати бува примусовою?
Непутящим бува дитя!

Велична, щедра і прекрасна мова,
Прозора й чиста, як гірська вода, –
То України мова барвінкова, –
Така багата й вічно молода.
Вона, як ніжна пісня колискова,

Заходить в серце й душу з ранніх літ,
Ця мова, наче пташка світанкова,
Що гордо лине в свій стрімкий політ.
Як хочеш, друже, шану всюди мати,
Навчися рідну мову шанувати.
Вона – твоє обличчя, твоя доля.
На це була свята Господня воля.
Ще в давнину признав її весь світ,
Та скніла у неволі тьму століть.
Тепер вона розкута і підмоги
Від нас чекає, щоб звестись на ноги.

Українська мова промениста,
Доступна й лагідна, весела і дзвінка.
Багата, як земля, джерельно-чиста,
І тепла, наче мамина рука.
Я вчуся нею гарно розмовляти,
Читаю вірші і пишу слова,
Бо рідну мову треба добре знати.
Вона чудова, ніжна і жива.

Вона дзвенить у срібному джерельці,
У дивних квітах, у дзвінкій росі.
Вона живе й співа в моєму серці,
Її ми дуже любимо усі.

Моя чарівна мова промениста,
Вона у пісні й казочці звучить.
Найкраща в світі рідна і барвиста,
А як без неї на Землі прожить?
В нас, українців, – українська мова!
В ній найсвітліші, лагідні слова.
Її матусі ніжна пісня колискова,
Як сонечко, нас щедро зігрива.

Є в нашій мові слова пречудові:
Гарні звертання, слова – привітання.
Треба їх добре нам пам'ятати
І повсякденно у мові вживати.
«Доброго ранку!» і «Доброго дня!» –
Не забувай говорити щодня.
А як збираєшся спати лягати,
Не забувай «На добраніч!» сказати!

Ще коли навіть дитятко в колисці,
Мама навчає казати «Спасибі!»

Слово подяки завжди пам'ятай,
«Дякую!» – слово частіше вживай!

Слово чарівне відкриє нам казку.
Лише скажи тепло й ніжно – «Будь ласка!»
«Прощу», «Пробачте» і «Будьте здорові!»
Музика лине у кожному слові,
Ще й усміхнися при цьому чарівно.
Все, як у казочці, зміниться дивно.
Настрій поліпшиться, стане приємно,
Кожен до тебе всміхнеться взаємно.

До гарного слова нам треба звикати,
Щоб мова була як дзвінке джерело.
Подумай сім раз, перед тим як сказати,
Щоб слово твоє людям радість несло,
Щоб чарами ніжними слово дзвеніло,
Напоєне ласкою завжди було.
Учися, мій друже, відмінником будь,
Люби і поля, і діброви!
І де б ти не був, де б не жив, не забудь
Своєї української мови.

Щоб розумним й мудрим стати,
Треба рідну мову ... (знати).
А щоб вміти говорити,
Треба рідну мову ... (вчити).
Знає кожен з нас чудово –
Не прожити нам без ... (мови).
Рідна ж мова пелюсткова,
Мудра, світла, ... (світанкова).
І дзвенить щодня і в свято,
Бо вона така ... (багата).
І така джерельно-чиста
Наша мова ... (промениста).
Чарівна і калинова
Наша мова ... (веселкова).
В ній такі слова чудові,
Хліб і сіль на ... (рушникові).
В ній в віках батьки і діти,
Як без мови в світі ... (жити)?
Понад світом хай лунає.
Хай ніхто не ... (забуває).
Рідну мову українську,
Мудру, щедру, ... (материнську).

Пісня «Мова єднання»

Синє небо над горою, найчарівніше з усіх
Ти під ним відчуєш волю і дитячий спогад слів.
Як побачиш синє море, степ безкрайній в далині,
Закохаєшся в дівочість української землі.

Приспів:

Краща мова єднання це українська
Нам Україну народила,
Краща мова кохання це українська
Сила небес їй дала крила.

Ми талантами своїми і красою вразим всіх
Бог нам дав єдине щастя, а у злі нам жити гріх.
Не цураймося ніколи усім серцем полюбить.
Бо життя безкрайне поле, все життя безкрайня мить.
(Приспів Зр.)

Матеріал використано з інтернет-джерела:

<http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-6BAF5BF988C4B/list-AAB774EB26>